

CENPHER
TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU Y TẾ CÔNG CỘNG VÀ HỆ SINH THÁI
CENTER FOR PUBLIC HEALTH AND ECOSYSTEM RESEARCH

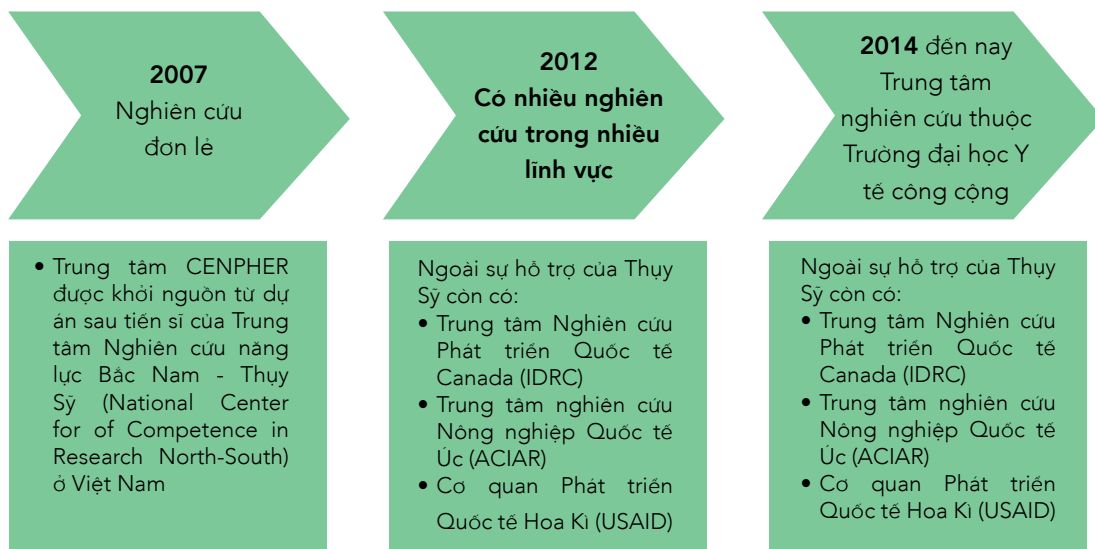
MÔ HÌNH TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU MỚI NỔI CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

“Từ nhóm nghiên cứu nhỏ phát triển thành trung tâm nghiên cứu Y tế công cộng với cách tiếp cận Sức khỏe sinh thái (Ecohealth) và Một sức khỏe (One Health)”

HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN

Từ một nghiên cứu hậu tiến sĩ năm 2007, **Trung tâm Nghiên cứu Y tế công cộng và Hệ sinh thái** (Center for Public Health and Ecosystem Research – CENPHER) chính thức được thành lập tại Trường Đại học Y tế công cộng vào tháng 6 năm 2012 với 3 lĩnh vực hoạt động chính là: Nghiên cứu, Đào tạo và Dịch vụ.

CENPHER đã mở rộng phạm vi nghiên cứu ở các lĩnh vực như Nghiên cứu tích hợp, Nghiên cứu đa ngành và xuyên ngành, Đánh giá nguy cơ, An toàn thực phẩm, Phân tích nguy cơ và tác động sức khỏe. **Trung tâm CENPHER được ghi nhận là một mô hình Trung tâm nghiên cứu mới nổi (Emerging Research Center) tại Hội nghị Y học Nhiệt đới và Sức khỏe toàn cầu lần thứ 9 tại Basel, Thụy Sĩ năm 2015.**

Hình 1: Quá trình phát triển của CENPHER

TẦM NHÌN VÀ SỨ MỆNH

Sứ mệnh:

Nghiên cứu ảnh hưởng của các yếu tố môi trường, sinh thái, văn hóa, kinh tế - xã hội và địa lý trong y tế công cộng và phương pháp tiếp cận tích hợp Sức khỏe sinh thái và Một sức khỏe ở khu vực Đông Nam Á và Châu Phi.

Tầm nhìn chiến lược của Trung tâm CENPHER từ năm 2012 đến năm 2020

- ❖ Được công nhận ở cấp quốc gia và khu vực về nghiên cứu Y tế công cộng với cách tiếp cận Sức khỏe sinh thái và Một sức khỏe
- ❖ Trở thành trung tâm nghiên cứu cấp quốc gia về đánh giá nguy cơ sức khỏe
- ❖ Là nguồn lực cho nghiên cứu và đào tạo tích hợp trong Sức khỏe sinh thái và Một sức khỏe
- ❖ Là cơ sở tham vấn cho các nhà hoạch định chính sách và tài trợ.

NHỮNG THỂ MẠNH TẠO NÊN MỘT TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU MỚI NỔI

1. Chủ động trong việc tìm kiếm các nguồn tài chính

Trung tâm CENPHER đã chủ động đa dạng hóa các nguồn tài chính cho hoạt động của trung tâm, với các đối tác ở các khu vực khác nhau: Bắc – Nam, Công – Tư, Đa phương – Song phương. Các đối tác quốc tế chính bao gồm Trung tâm năng lực quốc gia về nghiên cứu Bắc-Nam (NCCR North-South), Cơ quan Hợp tác và Phát triển Thụy Sĩ (SDC), Quỹ Quốc gia về Phát triển Khoa học Thụy Sĩ (SNSF), Viện Khoa học Thụy Sĩ (KFPE), Trung tâm Nghiên cứu Phát triển Quốc tế Canada (IDRC), Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ (USAID), Viện Nghiên cứu Chăn nuôi Quốc tế (ILRI), Đối tác Nghiên cứu Nông nghiệp Toàn cầu (CGIAR), Cơ quan Nghiên cứu Nông nghiệp Quốc tế Australia (ACIAR). Tổ chức Y tế thế giới, Bộ Y tế và Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn cho các chương trình đào tạo và nghiên cứu Đánh giá nguy cơ vi sinh vật trong thực phẩm và nước cũng là những nhà tài trợ cho hoạt động của CENPHER.

2. Áp dụng các cách tiếp cận nghiên cứu về sức khỏe mới trên thế giới

Nghiên cứu tích hợp bao gồm các phương pháp tiếp cận mới như Sức khỏe sinh thái (Ecohealth), Một sức khỏe (One Health) hay Đánh giá Nguy cơ (Risk Assessment) đang được Trung tâm CENPHER phổ biến và áp dụng thông qua các dự án của mình.

Đánh giá nguy cơ là phương pháp đánh giá khoa học về mức độ của một nguy cơ cụ thể, từ đó đưa ra các biện pháp khác nhau để kiểm soát nguy cơ, được các nước phát triển sử dụng và áp dụng hiệu quả vào phát triển chính sách. Dự án **“Giảm thiểu nguy cơ sức khỏe và tăng cường an toàn thực phẩm trong chuỗi giá trị chăn nuôi lợn quai mô nông hộ tại Việt Nam”** (dự án PigRisk) sử dụng phương pháp đánh giá nguy cơ để xác định các mối nguy trong an toàn thực phẩm, đặc biệt là liên quan đến chuỗi giá trị sản xuất thịt lợn. Phương pháp này đã nhận được sự chú ý của các nhà hoạch định chính sách ở hai Bộ Y tế và Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Các hoạt động phổ biến kết quả nghiên cứu và phương pháp đánh giá nguy cơ đã thu hút sự chú ý của cộng đồng khoa học, các bộ ngành, và đặc biệt là Ngân hàng thế giới (World Bank) tại Việt Nam.

Ảnh 1: Hoạt động thu thập mẫu tại lò mổ ở Hưng Yên - một trong hai địa bàn nghiên cứu của Dự án PigRisk

Dự án **Sáng kiến xây dựng và phát triển sức khỏe sinh thái ở Đông Nam Á** (FBLI) được triển khai ở tỉnh Hà Nam với mục tiêu là áp dụng cách tiếp cận Sức khỏe sinh thái (Ecohealth) để quản lý tốt hơn chất thải chăn nuôi và chất thải con người, nhằm nâng cao sức khỏe cho người và động vật. Cách tiếp cận Ecohealth là cách tiếp cận toàn diện, nhìn nhận sức khỏe từ khía cạnh con người, động vật và môi trường trong một hệ thống sinh thái xã hội. Cách tiếp cận Ecohealth đang nhanh chóng cùng với cách tiếp cận Một sức khỏe (One Health) tìm hiểu các vấn đề sức khỏe một cách toàn diện. Đây cũng là một nghiên cứu xuyên ngành - một xu hướng nghiên cứu mới có sự tham gia rất tích cực của chính quyền địa phương và của người dân cùng với các nhà chuyên môn ở các lĩnh vực khác nhau, như Y tế, chăn nuôi, Thú y, môi trường, xã hội và kinh tế.

Ảnh 2: Nông dân tham gia vào thảo luận nhóm đóng góp cho mô hình can thiệp của nghiên cứu về quản lý chất thải người và động vật tại Hà Nam - một điểm mới mà nghiên cứu Sức khỏe sinh thái mang lại.

3. Góp phần thúc đẩy các hoạt động đào tạo giữa Trường Đại học Y tế công cộng và các trường đại học trong khu vực thông qua các dự án

Ảnh 3: Khóa học về viết đề cương dự án của VOHUN tại Đà Nẵng tháng 8-2013

Trong khuôn khổ dự án FBLI và dự án PigRisk của trung tâm CENPHER, Trường Đại học Y tế công cộng đã kí biên bản ghi nhớ với 4 trường đại học tại Châu Á là: Đại học Mahidol (Thái Lan), Đại học Quốc gia Indonesia (Indonesia), Đại học Y Côn Minh (Trung Quốc) và Trường Đại học Rakuen Gakuno (Nhật Bản). Ngoài ra, dự án Mạng lưới các trường Đại học Một sức khỏe tại Việt Nam (VOHUN) cũng là cầu nối giữa Đại học Y tế công cộng và các trường đại học trong khu vực và quốc tế.

4. Kết nối nhà hoạch định chính sách và nhà nghiên cứu

Ảnh 4: Hội thảo nghiên cứu trường hợp của nhóm TASKFORCE tại Quảng Bình, tháng 12-2014

Trung tâm CENPHER luôn lồng ghép các yếu tố liên quan đến vận động chính sách không chỉ ở bước cuối cùng khi đã có các kết quả mà kết nối các nhà hoạt động chính sách ở Bộ Y tế và Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn cùng thảo luận, góp ý cho hoạt động ở các giai đoạn cũng như xác định nhu cầu trong việc sử dụng kết quả nghiên cứu. Nhóm Hành động về Đánh giá nguy cơ (gọi tắt là TASKFORCE) là hoạt động kết hợp thường niên của nhóm nghiên cứu với các chuyên gia về an toàn thực phẩm ở hai bộ nói trên.

5. Tạo cơ hội cho sinh viên và giảng viên nhà trường tham gia nghiên cứu

Dự án nghiên cứu Sáng kiến xây dựng và phát triển Sức khỏe sinh thái ở Đông Nam Á (Field Building Leadership Initiative – FBLLI) đã lồng ghép các hoạt động nghiên cứu tại thực địa là các xã trên địa bàn tỉnh Hà Nam, giúp học viên cao học, nghiên cứu sinh có cơ hội thực hiện

Ảnh 5: Sinh viên, học viên cao học của Trường Đại học Y tế công cộng đang tham gia một hoạt động nghiên cứu tại địa bàn xã Hoàng Tây, tỉnh Hà Nam

các nghiên cứu của mình. Bên cạnh đó, một số các khóa học ngắn cũng được thực hiện nhằm tạo cơ hội cho các sinh viên đại học chính quy của trường được tham quan, học tập và trao đổi kinh nghiệm trong nước và quốc tế. Một số giảng viên khoa Sức khỏe Môi trường và Nghề nghiệp đồng thời cũng là nghiên cứu viên của Trung tâm.

KẾT LUẬN

Sau hơn 8 năm hình thành và phát triển từ các nghiên cứu đơn lẻ, CENPHER đã đạt được những thành tựu quan trọng và minh chứng cho mô hình một trung tâm nghiên cứu mới của Trường Đại học Y tế công cộng. Hoạt động của Trung tâm luôn gắn với định hướng phát triển của Trung tâm luôn gắn với định hướng phát triển của nhà trường theo hướng trường Đại học nghiên cứu. CENPHER sẽ là nơi có nhiều tiềm năng để kết nối, mở rộng các hoạt động nghiên cứu trong nước và quốc tế, đồng thời áp dụng mô hình nghiên cứu gắn liền với thực tiễn, chính sách để phục vụ phát triển bền vững. Tuy nhiên, nằm trong những thách thức chung của mô hình hoạt động Trung tâm nghiên cứu ở Việt Nam, một số khó khăn về như đảm bảo nguồn tài chính, định hướng nhân sự cho sự phát triển lâu dài vẫn là những thách thức không nhỏ cho Trung tâm trong tương lai. Với sự nỗ lực của chính mình cũng như sự ủng hộ, giúp đỡ trực tiếp của Ban Giám hiệu Trường Đại học Y tế công cộng, Trung tâm CENPHER sẽ tiếp tục nâng cao chất lượng và hiệu quả các hoạt động của mình trong những năm tiếp theo.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC